

Skipulagsstofnun
bt. Sigurðar Ásbjörnssonar
Borgartúni 7b, 105 Reykjavík

23. desember 2025, Reykjavík
UOS2511166/E.S.F.

Umsögn – Umhverfismatsskýrsla – Landeldi í Hvalfirði – 28.000 tonna eldi á ári

Vísað er til erindis Skipulagsstofnunar sem barst þann 20. nóvember sl. þar sem óskað er umsagnar Umhverfis- og orkustofnunar um ofangreinda umhverfismatsskýrslu.

Umhverfis- og orkustofnun veitti umsögn um matsáætlun vegna sömu framkvæmdar þann 18. febrúar 2025.¹

Framkvæmdarlýsing

Aurora fiskeldi ehf. áformar að byggja landeldistöð fyrir lax á Grundartanga, Hvalfjarðarsveit og er fyrirhuguð framleiðsla um 28.000 tonn á ári, með 18.000 tonna hámarkslífmassa á hverjum tíma. Sjó verður dælt beint inn í stöðina úr Hvalfirði en áætluð vatnspörf er um 25,0 m³/sek og gert er ráð fyrir um 70% endurnýtingu á sjó. Áætluð ferskvatnspörf er að meðaltali um 7 l/s en við ferskvatnsframleiðslu verður notuð svokölluð RAS tækni en þá er um 99% af vatninu endurnýtt. Framkvæmdaraðili áformar að stöðin verði byggð upp í þremur áföngum en áætlað er að uppbygging hvers áfanga taki tvö ár og að fullri framleiðslu verði náð árið 2032.

Valkostir

Aðalvalkostur felst í því að Aurora fiskeldi byggi 28.000 tonna landeldisstöð fyrir lax. Núllkosturinn felur í sér að ekki verði ráðist í framkvæmdina. Áhrifaþættir eru bornir saman við núllkost.

Framkvæmdaraðili áformar að stöðin verði byggð upp í þremur áföngum en áætlað er að uppbygging hvers áfanga taki tvö ár. Í umhverfismatsskýrslunni eru umhverfisáhrif áfanga 2 og áfanga 3 metin og borin saman. Ekki þótti raunhæft að bera saman valkosti fyrir fyrsta og þriðja áfanga þar sem stærðarhagkvæmni næst ekki fyrr en í öðrum til þriðja áfanga. Valkostur 1 felur í sér áætlaða ársframleiðslu upp á 18.300 tonn af laxi og valkostur 2 áætlaða ársframleiðslu upp á 28.000 tonn af laxi. Umhverfis- og orkustofnun gerir ekki athugasemd við val á valkostum framkvæmdarinnar.

¹ https://ust.is/library/Skrar/Umsagnir/Mat-a-umhverfisahrifum/Umsogn_UOS_um_matsaaetlun-landeldi_i_Hvalfirdi.pdf

Leyfismál

Í kaflanum 2.3.15 *Leyfismál* er fjallað um leyfi sem framkvæmdin getur eftir atvikum verið háð. Umhverfis- og orkustofnun bendir á að lagning sæstrengja og neðansjávarleiðslna er háð samþykki stofnunarinnar skv. 2. mgr. 9. gr. laga nr. 33/2004 um varnir gegn mengun hafs og stranda. Hafa ber í huga að gera þarf ráð fyrir lögnum í uppfærðu skipulagi.

Einnig kemur fram í kaflanum 2.3.16 *Samræmi við skipulag* að unnið sé að skipulagsbreytingu til þess að breyta skipulagi lóðarinnar úr athafnasvæði yfir í iðnaðarsvæði og aðliggjandi landnotkunarflokkum vegna útrásarinnar frá fiskeldinu og vatnstökunni úr sjó.

Fiskeldi er háð starfsleyfi Umhverfis- og orkustofnunar skv. viðauka II í lögum nr. 7/1998 um hollustuhætti og mengunarvarnir og reglugerð nr. 550/2018 um losun frá atvinnurekstri og mengunarvarnaeftirlit. Umhverfis- og orkustofnun bendir á að stofnunin getur aðeins gefið út starfsleyfi fyrir starfsemi sé hún í samræmi við gildandi skipulagsáætlanir og minnir á að málshraðviðmið fyrir útgáfu starfsleyfa er allt að 240 dagar.

Viðmið umhverfisáhrifa

Umhverfis- og orkustofnun bendir á að í kaflanum 4.1.1 *Viðmið umhverfisáhrifa* hefði þurft að telja upp [Vatnaáætlun 2022-2027](#).

Áhrif á vatn

Stofnunin telur jákvætt að allt ferskvatn fyrir starfsemina verði unnið úr sjó og stuðst við RAS 99% endurnýtingarkerfi þannig að ekki sé þörf á nýtingu grunnvatns á svæðinu.

Í umhverfismatsskýrslunni eru áhrif losunar á strandsjávarhlotin metin og talið að losun starfseminnar muni ekki hafa áhrif á umhverfismarkmið vatnshlotanna. Mikilvægt er að ganga úr skugga um að álag vegna starfseminnar sé ekki það mikið að vatnshlotin nái ekki umhverfismarkmiðum sínum.

Umhverfis- og orkustofnun bendir á að í starfsleyfi fyrir fiskeldið verður gerð krafa um vöktun á áhrifum starfseminnar á vatnshlotin sem verða fyrir áhrifum. Vöktunin skal vera í samræmi við lög nr. 36/2011 um stjórn vatnamála og útgefna [leiðbeiningar Umhverfis- og orkustofnunar fyrir gerð vöktunaráætlunar fyrir yfirborðsvatnshlot](#).

Úrgangur

Umhverfis- og orkustofnun telur jákvætt að lífrænn úrgangur frá fiskeldinu verði meðhöndlaður með hliðsjón af 57. gr. laga nr. 55/2003 um meðhöndlun úrgangs og í samræmi við forgangsöröðun við meðhöndlun úrgangs.

Fram kemur í skýrslunni að framkvæmdaraðili hafi haft tvær aðferðir til skoðunar varðandi möguleika á nýtingu úrgangsins, þ.e. framleiðslu lífgass og þurrkun úrgangsins sem

íblöndunarefni fyrir áburð. Stofnunin telur mikilvægt fram komi hvaða fyrirkomulag varðandi meðhöndlun úrgangsins rekstraraðili telji raunhæft að nota þangað til hægt er að fara þær leiðir sem nefndar eru í skýrslunni. Jafnframt bendir stofnunin á að ekki er hægt að heimila losun frárennslis frá fiskeldinu án hreinsunar og því nauðsynlegt að hafa farveg fyrir meðhöndlun úrgangsins strax í upphafi starfseminnar. Í starfsleyfi verður gerð krafa um áætlun um meðhöndlun úrgangs.

Annað

Umhverfis- og orkustofnun bendir á að tilvísanir í heimildaskrá hafa hliðrast til í textanum í umhverfismatsskýrslunni, sem dæmi er tilvísun nr. 13 í textanum, heimild nr. 14 í heimildaskrá.

Samantekt

- Strandsjávarhlot eiga að ná umhverfismarkmiðum sínum um að minnsta kosti gott vistfræðilegt ástand og gott efnafræðilegt ástand.
- Tryggja þarf að vatnshlotin nái umhverfismarkmiðum sínum og að ástand þeirra rýrni ekki.
- Gerð er krafa um vöktunaráætlun í starfsleyfi fyrir fiskeldi.
- Gera þarf grein fyrir raunhæfum kostum varðandi meðhöndlun úrgangs sem hægt er að notast við strax í upphafi starfseminnar.
- Í starfsleyfi fyrir fiskeldi er gerð krafa um áætlun um meðhöndlun úrgangs.

Virðingarfyllst,

Edda Sigríður Freysteinsdóttir

Teymi leyfa og umsagna

Rakel Sæmundsdóttir

Teymi leyfa og umsagna